

Nr 11.*Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om rätt för barn under 14 år att resa på halv biljett på statens järnvägar.*

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 343, har fru *Svedberg* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring i gällande föreskrifter, att barn under 14 år äga rätt resa på halv biljett på statens järnvägar.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtande från järnvägsstyrelsen, som avstyrkt bifall till densamma och som stöd härför anfört följande:

Enligt på statens järnvägar nu gällande taxa befordras barn, som fyllt 6 men ej 12 år, mot halv avgift. Motsvarande åldersgränser i flertalet europeiska länder äro 4 och 10 år, vilka åldersgränser enligt internationellt fördrag angående befordring å järnväg av resande och resgods skola tillämpas i internationell personsamtrafik. Åldersgränserna i trafik inom Sverige äro således jämförelsevis fördelaktiga. Att statsmakterna satt 14 år som åldersgräns för de fria sommarresorna för barn, vilket ursprungligen skett i samband med att barn i nämnda ålder och därunder erhöilo rabattkort för inköp av livsmedel, anses ej vara ett skäl för en generell tillämpning av samma åldersgräns för resa till halvt pris.

Styrelsen får erinra om att Kungl. Maj:t i samband med höjningen av avgifterna för månadsbiljetter fr. o. m. den 1 januari 1948 föreskrivit sådan ändring, att den allmänna åldersgränsen för resa på halv månadsbiljett sänkts från 18 till 12 år med bibehållande dock av nämnda förmån för skolungdom i åldern 12—20 år. En till 14 år höjd åldersgräns för barn skulle innebära ett steg i motsatt riktning till nämnda ändring för månadsbiljetter till halvt pris. Den komme att beröra ett jämförelsevis stort antal individer (enligt senaste tillgängliga statistiska uppgifter finnas i landet omkring 168 000 individer mellan 12 och 14 år) och medföra direkt inkomstminskning för därav berörda trafikföretag. En sådan utveckling måste järnvägsstyrelsen såväl av ekonomiska som även av principiella skäl motsätta sig. Det är nämligen här uteslutande fråga om ett önskemål, vars tillgodoseende ej är förenligt med trafikföretagens intresse och ej heller ligger i linje med de internationella förhållandena på området.

Utskottet. Vad motionären i motionen hemställt synes väl i och för sig behjärtansvärt. Barnrika familjers svårigheter äro erkända och omvittnade. I åtskilliga avseenden ha också från samhällets sida åtgärder vidtagits för att lätta dylika familjers ekonomi. Då det gäller det i nu föreliggande motion framlagda förslaget möta likväl vissa betänkligheter av såväl praktisk

som principiell art. Den betydliga ansvällning av trafiken (enligt järnvägsstyrelsen omfattar åldersgruppen 12—14 år cirka 168 000 personer), som skulle bli följden av ett bifall till motionen, skulle komma att öka de stora svårigheter i trafiktekniskt avseende, varmed statens järnvägar redan nu kämpa. Visserligen har skoltiden i allmänhet förlängts och gränsen uppåt för de fria sommarresorna för barn satts till 14 år, men detta kan dock ej, såsom ock av järnvägsstyrelsen framhållits, tagas till intäkt för den föreslagna gränsförskjutningen, helst denna skulle än mera än som redan är fallet avlägsna oss från de internationellt överenskomna och tillämpade principerna (där gränsen satts vid 10 år). Vårt land intager i detta avseende redan en särställning. Den nyligen företagna taxehöjningen och förändringen beträffande månadsbiljetter tala också mot ett bifall. Huru tungt de humanitära synpunkterna än kunna väga synes det mindre lämpligt att lämna ur räkningen järnvägens karaktär av affärsdrivande verk. Om en dylik institution skall påläggas bördor, som ej äro järnvägsekonomiskt motiverade, synes detta böra ske endast mot kompensation av särskilt anslag motsvarande utebliven affärsvinst.

Under återopande av vad järnvägsstyrelsen i sitt yttrande anfört och vad utskottet här ovan framhållit får utskottet — som behjärtar syftet med motionen — hemställa,

att motionen II: 343 ej måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 8 april 1948.

På utskottets vägnar:

SVEN HEDQVIST.

Närvarande: se under utlåtande nr 9.
